

НОВИЙ ПОГЛЯД НА ІНВЕСТИЦІЇ В АГРОБІЗНЕС

A FRESH PERSPECTIVE ON THE INVESTMENT IN AGRIBUSINESS

Розуміючи нагальність створення ефективної динамічної платформи, яка б об'єднала представників агробізнесу, банківських установ, міжнародних фінансових та громадських асоціацій, провідних аграрних експертів, фінансових аналітиків та науковців, 8 лютого 2018 року Українська аграрна конфедерація (УАК) спільно з Інститутом агробізнесу та Інститутом кредитних відносин КНЕУ провела масштабний круглий стіл, присвячений інвестиціям та кредитуванню агробізнесу. Захід відбувся за сприяння Проекту USAID «Підтримка аграрного і сільського розвитку».

Народний депутат України, голова Ради підприємців при Кабінеті Міністрів України, Президент УАК **Леонід КОЗАЧЕНКО** зазначив, що агробізнес – пріоритет номер один, адже валове виробництво аграрної продукції в Україні можна збільшити втричі. Однак однією з причин, чому наша держава не реалізує свій потенціал, є нестача коштів. На сьогодні Україна потребує близько 75 млрд доларів. При цьому банківський сектор повинен мати достатній ресурс для кредитування АПК.

Тим, скільки у нас є грошей, що це за кошти, куди вони спрямовуються і чому потрібно кредитувати саме сільське господарство, поділився **Станіслав АРЖЕВІТІН**, завідувач кафедри банківської справи КНЕУ, голова Громадської колегії при НБУ, голова Ради Асоціації українських

банків. НБУ постійно інформує про зростання грошової бази, але при цьому зазначає, що це відбувається за рахунок міжнародних резервів. А ось процес реального кредитування гальмується. Нині ми спостерігаємо падіння рівня монетизації економіки у 2 рази. Фактично через недовіру до влади та її монетарної політики «довгих» або кредитних грошей у банківській системі немає. За рік ми збільшили зовнішній борг майже на 600 млрд грн. Це ті «довгі» гроші, на які можуть розраховувати і держава, і суб'єкти господарювання. Ще одне джерело – рефінансування з боку НБУ. У НБУ є 120 млрд грн. Це дає змогу Нацбанку заявляти про надліквідність системи, однак вона є штучно створеною і відриває банківську систему від реального сектору економіки. Таким чином, відбувається ресурсне вичерпання: фінансова система відкинута майже на 10 років назад. Кредитного ресурсу в нас фактично немає. Продажі за кордон металу та сталі впали. Лише сільське господарство демонструє позитивну динаміку. Тільки АПК може наповнювати золотовалютні резерви України. І цю галузь потрібно всебічно підтримувати. Натомість ми спостерігаємо, як рівень державної підтримки знижується, а обсяг іноземних інвестицій зростає.

УАК провела дослідження щодо інвестицій та передбаченої держпідтримки аграрного сектору у 2018 році. Саме про це йшлося у презентації

генерального директора УАК **Павла КОВАЛЯ**. Він зазначив, що в цьому році ми розуміємо, як сформувався пул фінансової державної підтримки для аграріїв. У 2018 році це приблизно 6,3 млрд грн – майже 1% від ВВП, створеного аграрними підприємствами, який зафіксовано у законі про бюджет-2018. Але виникає питання: як розподілятимуться ці кошти між аграрними суб'єктами усередині програм. Одна з найбільших зазначених статей 6,3 млрд грн державної допомоги – 4 млрд – іде на підтримку тваринництва. 2,5 млрд йде на здешевлення кредитів для підприємств. Але здешевлення кредитів під які проекти? Є очевидні перекося, які можуть вплинути на виконання цих програм. Наступна програма розподілу дотацій – це підтримка фермерства. І тут вперше, як заявляє нам влада, 1 млрд грн виділяється на фермерів, проте невідомо, яким чином роздаватимуться ці кошти.

Держава виділяє 300 млн грн на розвиток садівництва та виноградарства. Це одна з тих статей, щодо якої питань не було. У 2017 найбільша стаття була за квазіаккумуляцією ПДВ. Ідея непогана, але до програми внесли тільки декілька галузей, зокрема тваринництво, у якому опинилось 70% птахівництва. Але на рівні законодавства треба було враховувати специфіку функціонування цієї галузі. Натомість у 2018 році статтю квазіаккумуляції ПДВ обнулили зовсім і перевели в незрозумілу програму підтримки тваринництва.

Особливостями роботи банків із клієнтами з агробізнесу поділилися **Наталія ПОРВІНА**, Credi Agricole Bank, **Дмитро БАРАБАН**, ПАТ «Кредобанк», **Віктор ХОМЕНКО**, Piraeus Bank, **Денис ЦУР**, ПАТ «Універсалбанк», **Микола ВОЛКОВ** та **Юрій ХІТРЕНКО**, ТОВ «Райффайзен Банк Аваль», **Вадим БЕРЕЗОВИК**, АБ «Укргазбанк», **Євген ХУРИЛЕНКО**, ПАТ «Банк Кредит Дніпро», **Віорел ГЕРЧІУ**, Європейський інвестиційний банк. Про «підводні камені» кредитування агробізнесу та способи вирішення проблем йшлося у презентації **Романа КОРНИЛЮКА**, представника Інституту кредитних відносин КНЕУ. Також були розглянуті юридичні аспекти використання землі як об'єкта застави, що, на думку **Олександра ПОЛІВОДСЬКОГО**, партнера Law Firm Sofiya, створить реальні перспективи кредитування сільськогосподарських виробників.

У своїй презентації **Олександр МУЛЯР**, координатор напрямку небанківського кредитування IFC, ознайомив учасників круглого столу з експертною думкою щодо нового інструмента кредитування – аграрних розписок. У такий спосіб на території України реалізовано 207 аграрних розписок (від 20 тис. грн до 9,3 млн. доларів). Олександр Муляр висловив сподівання, що бан-

ки будуть ближчими саме до малого й середнього бізнесу. Адже аграрні розписки як фінансовий інструмент працюють ефективно. З виступу **Іл'яса АХМЕТОВА**, керівника міжнародного відділу ГО «Українська асоціація молодих фермерів», учасники круглого столу зрозуміли нагальні проблеми представників дрібного бізнесу. Підсумкову оцінку інвестиційної привабливості аграрного сектору України дав генеральний директор Центру «УкрАгроКонсалт» **Сергій ФЕОФІЛОВ**.

Практикою залучення інвестицій в агробізнес поділилися ТОВ СП «Нібулон», СКБ «Ватра», Ecodeveloper, ТОВ «Акрукс Груп», «Корпорація» АПК, ДП «Чайка», а також інші компанії та підприємства. Крім того, в заході взяли участь представники Спілки пасічників України, Посольства Республіки Польща у Києві, APD. Експертні коментарі дали **Олександр ЄРАНКІН**, директор Інституту агробізнесу КНЕУ, **Олександр САДОВНИК**, проректор КНЕУ, **Олександр НИЧИПОРУК**, партнер з консалтингу BDO, **Лариса СТАРІКОВА**, координатор аналітичного центру, Аграрний союз України, **Тетяна МАЙОРОВА**, завідувач кафедри інвестиційної діяльності КНЕУ.

Співорганізатори заходу вважають важливим проведення серії подібних заходів з проблематики інвестицій та кредитування агробізнесу, коли у форматі полілогу в рамках круглого столу представники як аграрного бізнесу і банківського сектору, так і державних органів влади, громадських асоціацій, науки знаходять спільну мову, вирішують спільні проблеми та налагоджують співпрацю.

Наталія ЗАРИЦЬКА, заступник генерального директора ВГО «Українська аграрна конфедерація», модератор круглого столу «Інвестиції та кредитування в агробізнесі: особливості і перспективи»